

STRESZCZENIE

PORA

DZIAŁAĆ!

**JAK ODPOWIEDNIA POLITYKA EUROPEJSKA MOŻE WZMOCNIĆ
ZNACZENIE NEGOCJACJI ZBIOROWYCH Z WIELOMA PRACODAWCAMI**

Stan De Spiegelaere

UNI Europa – The European Services Workers Union

Rue Joseph II, 40 | 1000 Brussels | Belgium | Tel: +32 2 234 5656 | www.uni-europa.org

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

STRESZCZENIE

Europejska dyrektywa o płacy minimalnej daje europejskiemu ruchowi związkowemu historyczną szansę na odbudowanie swojej siły poprzez wzmocnienie negocjacji w sprawie układów zbiorowych. Wszystkie kraje europejskie będą teraz zobowiązane do ochrony i promowania negocjacji w sprawie układów zbiorowych. Tam, gdzie zasięg takich negocjacji jest niższy niż 80%, państwa członkowskie UE będą musiały opracować i wdrożyć plany działania w celu jego zwiększenia.

Ten raport opracowano na podstawie raportów 20 ekspertów krajowych. Przedstawia on szczegółowy przegląd pomysłów na zwiększanie zasięgu negocjacji w sprawie układów zbiorowych, aby pomóc związkom zawodowym w jak najlepszym wykorzystaniu Krajowych Planów Działań. Nie jest on wyczerpujący ani ostateczny. Nie odzwierciedla też stanowiska UNI Europa, ekspertów czy podmiotów stowarzyszonych UNI Europa. Przedstawia listę pomysłów, które mogą być pożądane lub skuteczne w różnych kontekstach stosunków pracy, chociaż wcale takie być nie muszą.

Pomysły te dotyczą 5 głównych obszarów interwencji:

Po pierwsze, wiele pomysłów odnosi się do potrzeby **wzmocnienia zdolności negocjacyjnych związków zawodowych**. Można to osiągnąć przez usunięcie istniejących barier dla organizowania się w związku zawodowe i ochrony pracowników przed praktykami antyzwiązkowymi. Następnie można zachęcać pracowników

do członkostwa w związkach zawodowych dzięki obniżeniu kosztów przystąpienia: wprowadzeniu zwolnień lub zwrotów podatkowych oraz struktur podobnych do tych z Gandawy. Można też zapewnić związkom zawodowym dostęp do pracowników, obiektów i zasobów na potrzeby działalności związkowej, a także bezpośrednie wsparcie w budowaniu potencjału sektorowych związków zawodowych. Inne propozycje to: wprowadzenie świadczeń tylko dla związków zawodowych, wprowadzenie opłat solidarnościowych, a nawet systemów obowiązkowego członkostwa w związkach zawodowych, a także ponowna regulacja rynku pracy w celu uniknięcia niestabilnych form zatrudnienia.

Druga część dotyczy **pracodawców**. Podkreśla rolę, jaką pracodawcy chętni i zdolni do zapewnienia działalności związkowej odpowiednich warunków odgrywają w zapewnieniu skuteczności takich negocjacji w sprawie układów zbiorowych, a także rolę polityki publicznej w tym zakresie. Polityki wspierające mają rozwiązać problem tego, że organizacje pracodawców często nie mogą prowadzić takich negocjacji i że w systemach wielozakładowych dochodzi do negocjacji fragmentarycznych, co wynika z definicji sektorowych. Inne bardziej sprzyjające polityki uzależniają niektóre korzyści dla przedsiębiorstw (np. ulgi podatkowe, szkolenia, dostęp do subsydiowanego zatrudnienia) od możliwości prowadzenia takich negocjacji. Bardziej zdecydowane propozycje polityczne to obowiązkowe

członkostwo w organizacjach pracodawców, co upoważnia do przeprowadzania takich negocjacji.

Po trzecie, polityka publiczna jest ważna w promowaniu **skutecznych procesów takich negocjacji**. Takie polityki mogą zapewniać dostępność dokładnych i kompletnych danych, proponować wymogi informacyjne dla pracodawców i podkreślać zasady negocjacji w dobrej wierze. Mają też przedstawiać zalecenia dotyczące opracowania kart, które określają uczciwe praktyki negocjacyjne. Ustawodawstwo dotyczące strajków uznano za kluczowe dla powodzenia negocjacji. W związku z tym wezwano do reformy przepisów dotyczących strajków. Polityka oparta na zachętach dotyczy projektowania infrastruktury negocjacyjnej, wsparcia finansowego dla negocjacji i wsparcia dla mediacji. Należy jeszcze raz podkreślić, że polityka może uzależnić niektóre korzyści od możliwości podpisywania układów zbiorowych oraz wywrzeć presję polityczną, aby zachęcić do negocjacji sektorowych. Bardziej zdecydowane środki dotyczą obowiązkowych systemów negocjacji, obowiązkowych mediacji, arbitrażu i ustalania standardów sektorowych poprzez regulacje rządowe w przypadku niepowodzenia negocjacji. Polityki te mają ułatwiać negocjacje w zakresie układów zbiorowych, zachęcać do nich i w koniecznych przypadkach je egzekwować, aby zapewnić sprawiedliwe i pomyślne wyniki.

Po czwarte, negocjacje zbiorowe mogą być promowane poprzez zapewnienie tego, że **układy zbiorowe pracy staną się skutecznymi instrumentami regulacyjnymi**. W tym celu polityka publiczna może wykorzystać kilka strategii, aby zwiększyć ich znaczenie. Polityka mogłaby na przykład wyjaśnić status prawny i wymagania dotyczące umów sektorowych, zapewnić zasadę przychylności i ustanowić jasną hierarchię norm. Polityka rozszerzania

zakresu jest uznawana za bardzo silny czynnik zwiększający zakres układów zbiorowych pracy. Sugestie dotyczą ograniczenia uznaniowości administracyjnej i politycznej, automatycznego przedłużania i uwzględniania kryteriów jakościowych. Inne środki obejmują ograniczenie stosowania klauzul opt-out, tworzenie dobrowolnych kart w regionach bez jasnych przepisów dotyczących porozumień wielozakładowych oraz wykorzystywanie zamówień publicznych do zachęcania do negocjacji sektorowych. Bardziej wiążące środki to zwiększenie egzekwowalności umów w wyspecjalizowanych sądach pracy, poprawa ogólnego egzekwowania i wykorzystanie służb kontroli społecznej do monitorowania zgodności.

W ostatniej części skupiono się na znaczeniu **kultury**, jako że kulturowa akceptacja (wielozakładowych) układów zbiorowych pracy odgrywa kluczową rolę w ich rozpowszechnianiu. Decydenci mogą wpływać na tę perspektywę kulturową za pomocą różnych środków, takich jak ustanowienie mechanizmów monitorowania w celu śledzenia zakresu i treści negocjacji zbiorowych, zapewnienie dwustronnych lub trójstronnych struktur organów monitorujących oraz zapewnienie finansowania badań nad dialogiem społecznym i negocjacjami zbiorowymi. Edukacja przyczynia się również do kształtowania postaw kulturowych, w których dialog społeczny może być bardziej dostępny dzięki publicznemu systemowi edukacji i kursom zarządzania przedsiębiorstwem. Kampanie publiczne na temat korzyści płynących z negocjacji dotyczących układów zbiorowych z udziałem nietradycyjnych podmiotów, takich jak organizacje pozarządowe, dziennikarze i aktywiści, mogą również promować pozytywną kulturę dotyczącą dobrych warunków pracy i prawa do prowadzenia negocjacji dotyczących układów zbiorowych.

UAI global
union
europa

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them